

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Gfv.VII.30.505/2018/6.

A tanács tagjai: Farkas Attila a tanács elnöke
 . Gáspár Mónika előadó bíró
 . Csőke Andrea bíró

A felperes:

Az alperes:

Az alperes képviselője: Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.321/2018/6. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Egri Törvényszék 18.P.20.493/2015/37. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és az alperes között 2006. március 29-én gépjármű finanszírozására kölcsönszerződés jött létre, amely tartalmazta a kölcsön összegét (2.848.000 Ft), a törlesztőrészletek számát (120), a THM mértékét (7,37%), a mértékadó devizanem megjelölését (CHF). A szerződés értelmében a felperes a kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolása módjaként a normál deviza konstrukciót választotta, nyilatkozott egyúttal, hogy az üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette, aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el.
- [2] A felek a kölcsönszerződéshez kapcsolódóan 2006. április 11-én adásvételi szerződést, valamint opciós szerződést is kötöttek. Az adásvételi szerződés hatályba lépését feltételhez - a felperessel

szemben kezdeményezhető végrehajtás alapjául szolgáló jogerős bírósági vagy egyéb határozat meghozatalához, illetve ellene végrehajtási, csőd- vagy felszámolási eljárás megindításához - kötötték. Az opciós szerződéssel az alperes javára vételi jogot alapítottak a felperes tulajdonát képező gépjárműre, egyidejűleg a vételi jog biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat kötötték ki.

- [3] Az üzletszabályzat IV.9. pontja tartalmazta, hogy amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesíti, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatát kiadni. A VI.1. pont a kölcsönbevevő kötelezettségeként írta elő a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe, a törzskönyvébe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - vételi jog vagy jelzálogjog, illetve annak biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom bejegyeztetését, továbbá ennek megfelelően rendelkezés megtételét arra, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.
- [4] A felek a kölcsönszerződésből eredő követelések biztosítására 2012. február 13-án ingó jelzálogszerződést kötöttek, amellyel a finanszírozott gépjárműre 2.060.033 Ft és járulékai erejéig zálogjogot alapítottak.
- [5] A felperes a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének maradéktalanul nem tett eleget, az alperes ezért 2012. augusztus 30-ával a szerződést felmondta.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [6] A felperes módosított keresetében a felek közti kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását és a szerződés hatályossá, illetve érvényessé nyilvánítását kérte. Kérte továbbá az alperes jognyilatkozatának pótlását az opciós jog törléséhez, valamint az alperes kötelezését a finanszírozott gépjármű törzskönyvének kiadására.
- [7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította a felek közti kölcsönszerződés érvénytelenségét, az érvénytelenséget a kölcsönszerződés megkötéséig visszaható hatállyal kiküszöbölte az induló ügyleti kamat évi 8,18%-ban történő meghatározásával. Elrendelte az alperes hozzájáruló jognyilatkozatának pótlását és a finanszírozott gépjármű vonatkozásában a gépjármű nyilvántartásba bejegyzett opciós jog törlését, kötelezte ezen felül az alperest a gépkocsi törzskönyvének kiadására. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [9] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [10] A jogerős ítélet indokolása szerint az ítélőtábla egyetértett az

elsőfokú bíróság döntésével az árfolyamkockázatról való tájékoztatás elégtelenségére, a hivatkozott kikötések tisztességtelenségére alapított kereseti kérelem tekintetében. Osztotta az elsőfokú ítélet álláspontját abban is, hogy a felek közti szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján érvénytelen, ugyanakkor az ügyleti kamat százalékos mértékének feltüntetésével helye volt a szerződés érvényessé nyilvánításának [6/2013. PJE jogegységi határozat 4. pont, 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pont].

- [11] A törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelem tekintetében rögzítette a jogerős ítélet a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (1), (5) bekezdései, 207. § (1) és (5) bekezdéseire hivatkozással, hogy a feleknek lehetősége lett volna a törzskönyv birtoklását önálló - atipikus - biztosítékként kikötni, amelynek szerződésükből egyértelműen és kétséget kizáróan ki kell tűnnie. Az üzletszabályzat és az opciós szerződés együttes értelmezésével megállapítható volt, hogy a törzskönyv az opciós jog kikényszerítése érdekében került az alperes birtokába. Az okiratok nem támasztották alá, hogy a felek az opciós szerződéstől független, a kölcsönszerződés önálló biztosítékként kötötték ki a gépjármű törzskönyvének birtokba adását a hitelező részére. A felek a vételi jogra tekintettel, annak tartamára biztosították a törzskönyv birtoklásának jogát a hitelező részére, ezért az opciós jog 2011. április 10-i megszűnését követően az alperes köteles volt a gépjármű törzskönyvének kiadására a felperes részére.
- [12] A 2012. február 13-i jelzálogszerződéssel kapcsolatban arra mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy a szerződés a törzskönyv birtokban tartására rendelkezést nem tartalmaz, nem jogosítja fel az alperest a törzskönyv további birtoklására. Az rPtk. 262. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezésre is figyelemmel, amely ingót terhelő jelzálogjog alapításához a zálogszerződés közjegyzői okiratba foglalását és a jelzálogjog bejegyzését követeli meg a közjegyzői kamaránál vezetett nyilvántartásba, nem volt feltétele a jelzálogjog létrejöttének, érvényesítésének a törzskönyv birtokban tartása. Kifejezett szerződéses rendelkezés hiányában önmagában jogérvényesítése megkönnyítése érdekében megalapozatlanul hivatkozott az alperes a törzskönyv birtokban tartására.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével elsődlegesen új határozat hozatalát, másodlagosan az ügyben eljáró másodfokú bíróság utasítását kérte új eljárásra és új határozat hozatalára.
- [14] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 200. § (1) bekezdésébe, 205. § (1) bekezdésébe, 251. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő. Sérti továbbá a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról

és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 100. § (4) bekezdését, 84. § (3)-(4) bekezdéseit.

- [15] Előadta, hogy a felperes fennálló tartozása, illetve a felek közti jelzálogszerződés miatt nem kérheti a törzskönyv kiadását. A kölcsönszerződést a felek jelzálogszerződése is biztosította, a törzskönyv kiadása megakadályozza az alperest kielégítési joga gyakorlásában. Kiemelte, az üzletszabályzat VI.1. pontja, valamint a jelzálogszerződés II.1. pontja alapján, hogy a megjelölt rendelkezésekből következően a törzskönyv hitelező általi birtokban tartása nem egyedül az opciós szerződés, hanem a jelzálogszerződés biztosítására is szolgált. A törzskönyv birtoklása biztosítéka a jelzálogszerződésnek is, a zálogszerződés pedig mindaddig fennáll, amíg az adós kölcsönszerződésből eredő tartozását nem teljesíti maradéktalanul.
- [16] Hangsúlyozta, hogy az üzletszabályzat megjelölt rendelkezése összhangban áll a Kormányrendelet szabályozásával. Kiemelte, hogy a Kormányrendelet 100. § (4) bekezdése a törzskönyvvvel jogszerűen rendelkező személyi körben nevesíti a zálogjogosult pénzügyi intézményt, akinél a törzskönyvet a jármű tulajdonosa pénzügyi követelés fejében letétbe helyezte, a 84. § pedig a gépjármű törzskönyvének kiadására vonatkozik. A zálogjogosultat a törzskönyvvvel a törvény erejénél fogva jogszerűen rendelkező személynek kell tekinteni, nem kötelezhető a törzskönyv azt megelőző kiadására, hogy az adós a finanszírozási szerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének nem tett eleget.
- [17] Megjegyezte, hogy a felperes nem bizonyította a perben a szerződésből eredő fizetési kötelezettsége teljesítését, ezáltal azt, hogy jogosulttá vált a gépjármű törzskönyvére. A kereseti követelés idő előtti, az alperes jogszerűen van a törzskönyv birtokában.
- [18] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, azaz a perorvoslati kérelemmel támadott, a törzskönyv kiadására vonatkozó részében, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból vizsgálta, és azt az alábbiak szerint nem találta jogszabálysértőnek.
- [20] Előrebocsátja a Kúria a felülvizsgálati eljárás lényegével és korlátaival kapcsolatban, hogy az rPp. 272. § (1) és (2) bekezdései értelmében - miként azokat az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte - a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett

jogszabályhely megjelölése, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. Több jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelemnek valamennyi jogszabálysértés tekintetében teljesítenie kell az előzőekben bemutatott tartalmi elvárást, a tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb, sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kiegészítő nyilatkozatával. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló hatvannapos határidőn belül kell rendelkeznie. A megsértett jogszabályhelyet a felülvizsgálati kérelemben – amint az az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolásból is kitűnik – konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell megjelölni, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának.

- [21] Leszögezi a Kúria, hogy nem támasztotta alá az alperes jogosultságát a törzskönyv további birtoklására az általa hivatkozott közjogi szabályozás. A Kormányrendelet 100. § (4) bekezdése a jármű forgalomból történő kivonásával összefüggésben rendezi a jármű tulajdonosától, üzembentartójától különböző, a törzskönyvvel jogszerűen rendelkező személyi kört, a 84. § pedig a hatóság oldaláról differenciálja a törzskönyv kiadásának rendjét.
- [22] A törzskönyv kiadását a biztosítéki jellege határozta meg, amely a felek rendelkezési joga alá tartozó kérdés, tartalmát és feltételeit a felek közti szerződés határozta meg.
- [23] Az előzőekből következően a felülvizsgálati eljárásban abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 200. § (1) bekezdése, 205. § (1), 251. § (1) bekezdéseinek megsértésével értelmezte-e a felek egyedi szerződésének elválaszthatatlan részét képező, a keresettel érintett alperesi üzletszabályzat IV.9. pontjában, valamint VI.1. pontjában foglaltakat, illetve a felek közti zálogszerződést, emiatt tévesen jutott-e arra a következtetésre, hogy az alperesnek nincs jogalapja a perbeli gépjármű törzskönyvének birtokban tartására.
- [24] A Kúria rámutat: az alperes keresettel érintett üzletszabályzatát már több, előtte folyamatban volt ügyben vizsgálta, és megállapította, hogy az alperesnek a törzskönyv birtoklásához való joga csupán a vételi joghoz kapcsolódó járulékos jogosultságként minősíthető (BH2017.13, BH2017.63., BH2017.95.). A törzskönyvet ugyanis az alperes az opciós szerződés 7. pontja és az üzletszabályzat VI.1. pontja értelmében a perbeli kölcsönszerződés megkötését követően nem a szerződés önálló biztosítékaként tarthatta birtokában, azáltal a vételi jogát kívánták a szerződő felek biztosítani.
- [25] Egyetértett a Kúria az ügyben eljáró bíróságok álláspontjával abban is, hogy a felek kölcsönszerződésének biztosítékaként, azonban évekkel később megkötött jelzálogszerződés vonatkozásában – sem a biztosítéki megállapodás rendelkezéseiből, sem pedig az

üzletszabályzat alapján - nem volt megállapítható az alperes jogosultsága a törzskönyv további birtoklására. A kölcsönszerződés megkötése idején létrehozott, lépcsőzetes biztosítéki rendszerben a felek elsődleges biztosítékként az alperes javára vételi jogot alapítottak - és nem jelzálogjogot - (üzletszabályzat I.28. pont), amelyet elidegenítési és terhelési tilalom kikötésével biztosítottak. Az így felállított biztosítéki szerkezetben került az alpereshez a finanszírozott gépjármű törzskönyve. A felek utóbb további biztosíték kikötése nélkül hoztak létre jelzálogjogot az alperes javára a perbeli gépjárművön [rPtk. 251. § (1) bekezdés], amellyel kapcsolatban megjegyzi a Kúria, hogy az rPtk. 114. § (2) bekezdése az elidegenítés és terhelés jogának szerződéses korlátozását vagy kizárását kizárólag a tulajdonjog átruházása alkalmával engedte a felek számára, abból a célból, hogy a tilalom az átruházónak vagy más személynek a dologra vonatkozó jogát biztosítsa.

- [26] Minderre figyelemmel az ügyben eljáró bíróságok a vételi jog időközbeni megszűnésére tekintettel a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül kötelezték az alperest a törzskönyv kiadására. Az előzőekben részletezettek szerint a törzskönyv kiadása iránti igény - a felülvizsgálati kérelem ezzel ellentétes, azonban téves hivatkozásával szemben - az igény állapotába került, nem volt időelőttinek tekinthető.
- [27] Rögzíti végül a Kúria, hogy a jogerős ítélet indokolása szerint az ítélet tábla a törzskönyv kiadása körében, a felek közti szerződés tartalmának és a kikötött biztosíték jellegének feltárása során nem az rPtk. 205. § (1) bekezdésének jogszabálysértő értelmezésével, hanem az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok - a kölcsönszerződés, a részévé vált üzletszabályzat, az opciós és az adásvételi szerződések rendelkezései - értelmezésével és értékelésével alakították ki álláspontjukat a felülvizsgálati kérelemmel érintett kérdésben, az alperesnek a törzskönyv birtoklásához való joga önálló vagy járulékos voltáról az rPtk. 200. § (1) bekezdése, 207. §-a alkalmazásával. Az alperes ebből következően nem a felülvizsgálati kérelmében megjelölt anyagi jogi jogszabálysértések alapján, hanem a bizonyítékok mérlegelésén keresztül, az rPp. 206. § (1) bekezdésére hivatkozással támadhatta volna az általa jogszabálysértőnek tartott ítéleti következtetést. Az rPp. megjelölt szabályára azonban az alperes nem hivatkozott a felülvizsgálati eljárásban.
- [28] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [29] A felülvizsgálati kérelem eredménytelenségére tekintettel az alperes az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei viselésére. A felperesnek a felülvizsgálati

eljárásban igazolható költsége az alperes felülvizsgálati kérelmével összefüggésben nem merült fel, ezért ebben a körben a Kúriának rendelkeznie nem kellett.

[30] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. július 2.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k.
előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelével: